

بیان معارف دعای ۴۴ صحیفه سجادیه

زهررا گورویی^۱

الهه پورپونه

ندا کرمی

فاطمه گلشادی

محدثه ابراهیمی

حوزه علمیه الزهرا (سلام الله علیها) گلدشت

^۱ استاد راهنما، کارشناسی ارشد علوم حدیث

چکیده

یکی از راه های تقرب الهی، دعا می باشد. از جمله متونی که دعای معصوم در آن گردآوری شده صحیفه ی سجادیه می باشد در بین دعاها ی صحیفه، دعای ۴۴ از مضامین ناب اخلاقی و عبادی زیادی برخوردار است که می تواند هر یک از فرازهای آن باب تازه ای از معرفت را به روی انسان گشاید و هر کدام از آن وسیله ای برای آشنایی با وظایف اهل ایمان در زندگی باشد و به آسانی انسان را در تکامل و پیشرفت حقیقی عقاید یاری کند. از این دعا می توان عقاید و افکار معصوم را استفاده کرد. به عنوان پناهگاهی برای حفظ اسلام و تبیین معارف اخلاقی و عبادی، آن هم در جامعه ی امروزی که نسل جوان بیش از پیش نیازمند هدایت و راهکار برای رسیدن به سعادت است. از جمله نکات اخلاقی و عبادی این دعا را می توان به (نماز، روزه، دوری از رذایل، احسان و نیکوکاری و ...) نام برد. اخلاق از واژه ی خلق به معنی عادت، طبع، مروت و دین و تربیت به معنای رشد و نمو و حرکت به سوی کمال است و عبادت تذلل با تقدیس و اطاعت است که از مؤلفه هایی هستند که مورد نیاز انسان است و در صحیفه سجادیه به آن ها پرداخته شده است و بسیاری از مردم از این معارف اطلاع کافی ندارند.

امام سجاد (علیه السلام) با استفاده از این دعا در ماه مبارک رمضان سفارش های اخلاقی و عبادی که باعث سازندگی انسان در رسیدن به کمال می شود را بیان نموده اند تا بتوانیم تمام تلاش خود را به کار بگیریم برای دوری از آتش جهنم به کار گیریم. روش جمع آوری مطالب این تحقیق به صورت کتابخانه ای و محقق به صورت توصیفی و تحلیلی به بررسی داده ها برای استفاده از مطالب استفاده نموده است.

کلیدواژه ها: معارف، اخلاق، عبادت، صحیفه سجادیه

فهرست منابع

مقدمه.....	۶
الف.آموزه های عبادی دعای ۴۴ صحیفه سجادیه.....	۲۶
۱.دعا.....	۲۶
۲.حمد.....	۳۶
۳.احسان.....	۳۹
اول.معانی احسان.....	۴۰
۴.روزه ی ماه رمضان.....	۴۳
۵.تفسیر اجمالی آیه ۱۸۵.....	۴۸
۶.لیله القدر.....	۵۱
۷.صلوات.....	۵۵
۸.نماز.....	۵۸
۹.صدقه و حق آن.....	۶۲
۱۰.قرب الهی.....	۶۶
۱۱.نماز شب.....	۶۹
ب.آموزه های اخلاقی دعای ۴۴ صحیفه.....	۷۴

۱. هدایت..... ۷۴
۲. قرآن راهنمای مردم..... ۷۷
۳. سخنان لغو و بیهوده..... ۷۹
۴. ریا..... ۸۲
۵. پلایش اموالمان از ناپاکی‌ها..... ۸۶
۶. حقوق همسایه..... ۸۹
۷. اهرم‌های بازدارنده گناه..... ۹۳
- اول- تفکر در امور گوناگون..... ۹۴
- دوم- توجه به حضور خدا در همه جا..... ۹۴
- سوم. خودشناسی..... ۹۵
- چهارم. ایمان به معاد..... ۹۶
- پنجم. عرضه اعمال انسان‌ها به پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم)..... ۹۶
- ششم. یاد مرگ..... ۹۶
- هفتم. خدا ترسی و ترس از عواقب گناه..... ۹۷
- هشتم. نقش عبادات..... ۹۷
۸. توبه..... ۹۸
۹. عدم اطاعت از شیطان..... ۱۰۱

۱۰. راه بدون لغزش ۱۰۵

فهرست منابع ۱۰۹

۸۸- کلینی، محمد بن یعقوب الکافی، مصحح علی اکبر غفاری، جلد ۲، ۳ چاپ دوم، تهران، دارالکتاب الاسلامیه، ۱۳۶۵

۸۹- _____، گناه شناسی، چاپ دوازدهم، قم، انتشارات مرکز فرهنگی درس های از قرآن، ۱۳۷۶

۹۰- مجتهدی سیستانی، سید مرتضی، اسرار موفقیت، چاپ ششم، قم، انتشارات حاذق، ۱۳۸۶

۹۱- مجلسی، محمد باقر بن تقی، بحارالانوار، جلد ۹۶، ۹۳، ۹۷، ۹۲، ۹۰، ۸۳، ۷۸، ۷۴، ۳۶، ۱۸، ۱، جمعی از محققان، چاپ دوم، قم، موسسه آل البيت الاحیا، ۱۴۰۹ق

۹۲- مجید پور، رشید، آشنایی با تعلیم و تربیت اسلامی، چاپ پنجم، تهران، انتشارات انجمن و اولیا مربیان جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۵

۹۳- محدثی، جواد، بر کرانه ی چهل حدیث (امام خمینی)، چاپ دوم، قم، انتشارات مرکز نشر هاجر، ۱۳۹۱

۹۴- محمدزاده، مرضیه، علی بن الحسین، چاپ اول، قم، انتشارات دلیل ما، ۱۳۹۲

۹۵- محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، مترجم حمیدرضا شفیعی، جلد یک، چاپ اول، قم، انتشارات مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۳۷۵

۹۶- _____، مراقبات ماه رمضان، مترجم جواد محدثی، چاپ پنجم، قم، انتشارات دار الحدیث، ۱۳۸۵

۹۷- ملکی تبریزی، جواد ابن شفیع، اسرار الصلوه، مترجم رضا رجب زاده، چاپ چهاردهم، تهران، ۱۳۹۰

۹۸- محمدی، علی، کشف المراد، چاپ اول، قم، انتشارات دارالفکر، ۱۳۸۶

۹۹- محمدی، حمید، مفردات قرآن، قم، انتشارات هاجر، ۱۳۹۰

- ۱۰۰- محمدی نیا، اسدالله، بهشت جوانان، چاپ بیست و سوم، قم، انتشارات سبط اکبر، ۱۳۸۵
- ۱۰۱- مصباح یزدی، محمد تقی، آموزش عقاید (۱-۳)، چاپ دوم، قم، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۹
- ۱۰۲- مطهری، مرتضی، بیست گفتار، چاپ سی و پنجم، تهران، انتشارات صدرا، ۱۳۹۰
- ۱۰۳- مظاهری، حسین، روزه سلوک پرهیز کاران، چاپ اول، اصفهان، انتشارات موسسه فرهنگی مطالعاتی الزهرا (سلام الله علیها)، ۱۳۸۷
- ۱۰۴- مظاهری، علی اکبر، هشدارهای تربیتی، چاپ چهارم، قم، انتشارات هجرت، ۱۳۷۶
- ۱۰۵- معلوف، لویس، فرهنگ المنجد، مترجم محمد بندر ریگی، چاپ پنجم، تهران، انتشارات ایران، ۱۳۸۴
- ۱۰۶- معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، جلد دو، تهران، انتشارات ثامن، ۱۳۸۴
- ۱۰۷- مکارم شیرازی، ناصر، تفسیرنمونه، جلد ۲۷، ۲۳، ۲۱، ۱۹، ۱۷، ۱۵، ۱۳، ۱۲، ۷، ۵، چاپ بیست و ششم، تهران، انتشارات دارالکتاب الاسلامیه، ۱۳۶۲
- ۱۰۸- _____، انوارالهدایت، چاپ اول، قم، انتشارات امام علی بن ابی طالب، ۱۳۹۰
- ۱۰۹- ممدوحی کرمانشاهی، حسن، شهود و شناخت (ترجمه و شرح صحیفه سجادیه)، جلد یک، دو، سه، چهار، چاپ پنجم، قم، انتشارات موسسه بوستان کتاب، ۱۳۹۰
- ۱۱۰- مورفی، ژوزف، معجزه قدرت تفکر، مترجم مهرداد مهرین، چاپ هفتم، تهران، انتشارات نغمه، ۱۳۷۴
- ۱۱۱- موسوی راد لاهیجانی، سید حسین، اخلاق از دیدگاه قرآن، چاپ اول، قم، انتشارات امام شناسی و آثار الحجّه، ۱۳۸۰

- ۱۱۲- مهدوی کنی، محمد رضا، نقطه های آغاز در اخلاق عملی، چاپ بیست و چهارم، تهران، ۱۳۷۳
- ۱۱۳- میرعظیمی، سیدجعفر، انفاق از دیدگاه اسلام، قم، انتشارات نمونه، ۱۳۷۱
- ۱۱۴- میناگر، عبدالرضا، اخلاق و تربیت اسلامی، چاپ اول، قم، انتشارات ابتکار دانش، ۱۳۸۵
- ۱۱۵- نوائی، محمد رضا، ارتباط با ابلیس، چاپ سوم، قم، انتشارات نسیم کوثر، ۱۳۸۷
- ۱۱۶- نراقی، ملا احمد، معراج السعاده، چاپ اول، تهران، انتشارات نشر دینا، ۱۳۹۲
- ۱۱۷- نیلی پور، هادی، بهشت اخلاق، جلد ۱، ۲، چاپ دوم، قم، انتشارات موسسه نشر آثار امام خمینی، ۱۳۸۵
- ۱۱۸- واعظی نژاد، حسین، طهارت روح، چاپ سیزدهم، تهران، انتشارات ستاد اقامه نماز، ۱۳۸۵
- ۱۱۹- وحیدی، محمد، احکام عمومی، جلد دوم، چاپ دوم، قم، انتشارات مرکز نشر هاجر، ۱۳۷۸
- ۱۲۰- هاشمی رفسنجانی، اکبر (و جمعی از محققان)، تفسیر راهنما، جلد ۱، ۲، چاپ دوم، قم، انتشارات موسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۶
- ۱۲۱- هاشمی، سید حسین، اخلاق در نهج البلاغه، چاپ چهارم، قم، انتشارات موسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۹

عربی

- ۱- حرانی، ابومحمد بن شعبه، تحف العقول، جلد ۱، ۲، مترجم سید علی حسینی، چاپ اول، قم، انتشارات اندیشه مولانا، ۱۳۹۲
- ۲- لوئس، مالوف، فرهنگ المنجد، جلد اول، مترجم محمد بندر ریگی، چاپ پنجم، تهران، انتشارات ایران، ۱۳۸۴

- ۳- پاینده ابوالقاسم، نهج الفصاحه، چاپ دوم، اصفهان، انتشارات خاتم الانبياء، ۱۳۸۵
- ۴- فیض کاشانی، ملا محسن، المحجه البيضاء فی التهذيب الاحياء، مترجم علی اکبر غفاری، قم، انتشارات وابسته به جامعه ی مدرسين حوزه علمیه، ۱۴۱۷ق
- ۵- محمد باقر مجلسی، بحارالانوار، (جمعی از محققان)، جلد، ۸۲، ۸۳، ۳۶، ۱۰، ۹۳، ۹۲، ۹۰، ۹۷، چاپ دوم، بیروت، ۱۴۰۳ق
- ۶- محمد بن حسن، حر عاملی، وسائل الشیعه، جلد ۱۶، ۱۲، ۷، چاپ دوم، قم، موسسه آل بیت علی السلام، ۱۴۰۷ق
- ۷- کلینی، محمد بن یعقوب بن اسحاق، الکافی، مترجم علی اکبر غفاری، جلد ۳، ۲، چاپ دوم، تهران، ۱۳۸۹

فرم افزار و سایت

- ۱- جامع التفاسیر
- ۲- جامع الاحادیث
- ۳- سایت نور مگز
- ۴- سایت راسخون
- ۵- سایت حوزه نت
- ۶- <https://vaveth.inlfa/fa/tag> مال حرام و حرام خواری، ساعت ۱۹:۸، ۱۳۹۶/۶/۱

۷- www.khamenei.ir ، دیدار با پاسداران انقلاب انقلاب اسلامی به مناسبت روز پاسدار، ۱۳ آذر

۱۳۷۶ و جلسه تودیع با شیخ راغب مصطفی اسماعیل و شیخ محمد دسیونی، ۱۳۶۸/۱۲/۱۱، ساعت

۱۷:۴۵

مقاله

۱- جمشیدیان، سهیلا (آموزه های اخلاقی، اجتماعی سوره آل عمران)، تحقیق پایانی سطح دو، استان

اصفهان، آذر ۱۳۹۵

۲- جمشیدیان، فرشته (سیاوش)، بررسی آموزه های هویتی و اخلاقی سوره ابراهیم (علیه السلام)، تحقیق

پایانی سطح دو استان اصفهان، تیر ۱۳۹۶